

Verdwalen in taal

HOE OM TE GAAN MET DYSLEXIE?

“Ik heb voor de klas gestaan en aan alle kinderen in de klas verteld dat ik dyslexie heb. Dat lucht op.” vertelt Whitney, 12 jaar oud, over hoe zij omgaat met haar leerprobleem. In Nederland heeft ongeveer tien procent van de leerlingen op de basisschool moeite met lezen. Zo’n drie tot vier procent heeft dyslexie. Dyslexie is een aangeboren leerprobleem en beïnvloedt het leren, maar ook het sociaal functioneren van een kind. Aandacht, goede begeleiding en het gebruik van de juiste compenserende leermaterialen zijn daarom van belang. Op school en thuis.

Het HCO, Haags Centrum voor Onderwijs, heeft twee boekjes uitgegeven met 25 tips voor het begeleiden van kinderen met dyslexie (of een vermoeden van dyslexie), één voor ouders en één voor leerkrachten.

Voor de leerkrachten

Het boekje voor de leerkracht beschrijft de vier vormen van effectieve begeleiding: ondersteuning in de sociaal-emotionele ontwikkeling, remediëring en extra oefening, compensatie en dispensatie. In de tips over sociaal-emotionele ontwikkeling gaat het vooral over het motiveren van leerlingen en over het ‘leren accepteren’.

De auteurs benadrukken dat dyslexie niets met intelligentie te maken heeft. Albert Einstein, Walt Disney, Tom Cruise, Jan des Bouvrie, Charles Darwin, Sir Winston Churchill en Jacques Vriens

gingen hen voor. Volgens de samenstellers draait het allemaal om openheid. Ze stimuleren leerlingen met dyslexie om bijvoorbeeld in een spreekbeurt over hun handicap te vertellen.

Begrip bij ouders, leerkrachten en leerlingen is heel belangrijk voor het zelfvertrouwen van de leerling. Een compliment doet ook voor deze groep leerlingen wonderen. De groep zal toch een behoorlijk extra inspanning moeten leveren om een voldoende leesniveau te halen.

Via remedial teaching worden allerlei aangepaste leestechnieken en speciale software gepropageerd. Daarbij letten de ontwikkelaars niet alleen op het correct leren lezen en schrijven,

Kinderen aan het woord

Whitney (12 jaar): “Mijn ouders hebben op een website gekeken waarop ze konden zien hoe dyslectische kinderen taal zien. Dat is goed want dan begrijpen ze het beter.” En **Shiraz (10 jaar):** “Geef dyslectische kinderen wat meer tijd om opdrachten te maken of huiswerk te doen. En maak je niet te druk. Op het eind lukt het altijd wel.”

Tips voor ouders en leerkrachten

- 1 **Maak dyslexie bespreekbaar.** Thuis: door eerlijk te zijn, begrip te tonen voor de lees- en spellingproblemen van uw kind en zijn of haar sterke kanten te benadrukken. Op school: laat de leerling een spreekbeurt houden over wat dyslexie inhoudt, of lees voor uit boeken over dyslexie.
- 2 **Geef een leerling met dyslexie veel complimenten.** Laat zien dat u blij bent met elke vordering! Vergelijk ook de prestaties van de leerling met eerdere prestaties. Minder spelfouten in een dictee, bijvoorbeeld dertien in plaats van 25 fouten, betekent een winst van vijftig procent!
- 3 **Maak gebruik van voorleessoftware om het zwakke lezen te compenseren.**

op voldoende oefening, maar leren de kinderen ook de juiste leesstrategie te hanteren. In deze categorie valt ook de extra aandacht voor taalspelletjes als Rummikub en Scrabble, woordpuzzels en woordslangen.

De samenstellers van de tipboekjes wijzen er op dat er nog allerlei hulpmiddelen (leeslineaal, voorleesprogramma's en spraakherkenningssoftware) zijn die de dyslexieleerling tot nut kunnen zijn en die hun autonomie kunnen vergroten. Ook wijzen ze de ouders en de leerkrachten op de mogelijkheid voor 'onthefing en aanpassing'.

Voor ouders

Het boekje voor de ouders vertelt in de inleiding dat dyslexie geen 'modeziekte' is. Wel is het zo dat dyslexie vaker vastge-

Leuke websites voor dyslectische kinderen zijn:

- www.anderslezen.nl
- www.dyslexietoolbox.nl
- www.ictworkshops.nl/dyslexie/uitleg.html
- www.makkelijklezenplein.nl
- www.spelletjes.nl
- www.woordkasteel.nl

steld wordt dan vroeger. De reden hiervoor is dat de huidige kennis en onderzoeksmiddelen het gemakkelijker maken om dyslexie te signaleren. Het bespreekt de risicofactoren en probeert een signalement te geven van dyslexie. Dat moet de ouders extra attent maken op dit probleem. Uiteindelijk moet een onderzoek uitwijzen of er sprake is van dyslexie en in welke mate het leerprobleem aanwezig is. Als dyslexie eenmaal is vastgesteld, wordt er een zorgplan opgesteld waarbij zowel de ouders als de school een belangrijke rol vervullen.

Veelgebruikte compenserende materialen

Kurzweil 3000: een dyslexie softwarepakket om te lezen, schrijven, spellen en studeren.

Daisy-speler: een voorleesapparaat waarmee digitale boeken en lange teksten beluisterd kunnen worden terwijl het kind meeleeft. De snelheid van afspelen kan worden aangepast.

ReadingPen: een computer met scanner en spraak-synthese. De woorden worden verklankt door de pen.

Spika USB-stick: deze stick leest alles wat met een computermuis wordt aangewezen.

Leeslineaal: een soort vergrootglas die op de woorden en zinnen kan worden gelegd, zodat de te lezen woorden extra opvallen.